

L'Indiana d'Albatàrrec

Mai no m'hauria imaginat que es pogués xalar tant amb un llibre que parla de retaules gòtics, mènsules romàniques, maredeus del segle XIV o arquetes amatòries del XV com ho he fet amb l'assaig «autohistòric» de l'Albert Velasco *A la recerca de l'obra perduda* (Pòrtic, 2023), un llibre que parla d'art, d'història de l'art i, sobretot, de «cerca i captura d'obres perdudes i descontextualitzades». Perquè Velasco, que va ser conservador del Museu de Lleida durant una colla d'anys i que, des del 2019, assessora museus, col·leccionistes, antiquaris i cases de subhasta, a banda de fer classes a la universitat, no ha escrit un estudi per a entesos (això ja ho fa quan publica els resultats de les seves recerques en revistes especialitzades), sinó allò que en diuen un exercici d'«autohistòria», és a dir, d'història escrita en primera persona, protagonitzada per aquell que l'escriu, «una selfie polidèdrica i subjectiva d'històries viscudes per una persona en el món de la recerca».

El gran encert d'*A la recerca de l'obra perduda* és el plantejament de cada capítol com una narració, un relat trepidant, protagonitzat per un historiador de l'art que vol aconseguir una peça única perquè pugui exhibir-se en un museu. Perquè Velasco es mostra

com un bon explicador d'històries, un narrador capaç de convertir en apassionant un tema que, d'entrada, hauries dit que només t'interessava relativament.

El llibre arrenca amb un capítol potent, que reconstrueix, en primera persona, el dia que la Guàrdia Civil va entrar al Museu de Lleida per endur-se les obres provinents de Santa Maria de Sixena, «un dels atemptats museístics més impressionants que s'han vist mai en la història de la museologia mundial», i denuncia que el govern aragonès, amb la complicitat dels jutges, ha mostrat des de fa anys una autèntica obsessió per evitar que el museu lleidatà conservi o adquireixi obres procedents de la Franja. A partir d'aquí, l'autor desgrana les mil i una tribulacions que ha viscut mentre anava al darrere d'un copó d'argent, d'un relleu d'alabastre o d'una creu de plata que resulta ser una falsificació. Al capdavall, aconsegueix despertar l'interès per visitar els espais que acullen les obres de les quals es parla.

Un cop llegit el llibre, el lector no podrà estar-se, per exemple, d'anar (o tornar) un dia al Museu de Lleida per contemplar, des d'una nova perspectiva, algunes de les obres que s'hi exposen, com la Dormició de Maria originària del retaule de Peralta de la Sal, obra de Pere Garcia de Benavarri; el retaule gòtic de l'església de Capella, obra de Pere Espallargues; el tron prioral de Blanca d'Aragó, procedent de Sixena; o la Mare de Déu i l'arqueta amatòria de Bellpuig de les Avellanes.

